

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä lokakuuta 2001 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain kumoamisesta (HE 139/2001 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- maatalousneuvos Esko Juvonen, vanhempi hallitussihteeri Heikki Koponen ja ylitarkastaja Juha Ylä-Autio, maa- ja metsätalousministeriö
- maitoasiamies Matti Voutilainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund
- Valio Oy.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annettu laki. Sillä on pantu täytäntöön Suomessa Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaiset maitokiintiöitä sääntelevät järjestelmät. Tarvittavat kansalliset

säädökset voidaan vastaisuudessa antaa Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain nojalla.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta toteaa, että esityksessä ehdotetaan kumottavaksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annettu laki (355/1995), jäljempänä maitokiintiölaki, jolla on pantu täytäntöön Suomessa yhteisön lainsäädännön mukaiset maitokiintiöi-

tä sääntelevät järjestelmät. Esityksen mukaan tarvittavat kansalliset säädökset voidaan vastaisuudessa antaa yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) nojalla. Esityksen perustelujen mukaan lakiehdotus liittyy eduskunnalle annettuun esitykseen maatalouden organisaatiouudistuk-

sesta. Kyseisessä jo peruutetussa hallituksen esityksessä Maaseutuviraston perustamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 140/2001 vp) ehdotettiin perustettavaksi uusi maaseutuvirasto hoitamaan eri tukimuotojen täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. Nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2002.

Valiokunta toteaa, että Suomessa toteutettava kiintiöjärjestelmä perustuu Euroopan yhteisön säännöksiin. Lisäksi määräyksiä on annettu myös kansallisilla säädöksillä, joilla mahdollistetaan erityisesti maitokiintiöiden kauppa tuottajien välillä. Voimassa olevat laintasoiset kansalliset säädökset ovat: Laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (1100/1994) ja nyt kyseessä oleva maitokiintiölaki. Maitokiintiölaki säädettiin sen seurauksena, että eduskunta edellytti käsitellessään vuonna 1994 lakia Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta, että elinkeinonharjoittajien tuotanto-oikeuksien, kuten maitokiintiöiden, määräytymisen perusteista säädetään lailla.

Vaikka yhteisön asetukset ovat sellaisinaan Suomea sitovia ja ilman erillistä voimaannpanoa välittömästi sovellettavia, osa asetuksista sisältää kuitenkin säännöksiä, joissa edellytetään myös kansallista sääntelyä, esimerkiksi toimivaltaisista kansallisista viranomaisista, rangaistus- ja muista seuraamuksista sekä täytäntöönpanoa koskevista säännöksistä. Asetuksissa on voitu myös jättää osa sääntelystä kansallisesti päätettäväksi. Kansallisella lainsäädännöllä on lisäksi mahdollista antaa täydentäviä säännöksiä silloin, kun yhteisön säännökset sisältävät ainoastaan sääntelyn kohteena olevaa asiaa koskevat vähimmäisvaatimukset. Valiokunta toteaa, että maitokiintiölakiin sisältyy muun ohella eräitä merkittäviä säännöksiä hallinnollisesta kiintiökaupasta, maitokiintiöneuvottelukunnan asettamisesta ja viimeäriä koskevien rekistereiden pitämisestä.

Maidontuotanto on yhteisön yksi merkittävimmistä maatalouden aloista. Sitä on koskenut

vuodesta 1968 maidon ja maitotuotteiden yhteinen markkinajärjestely. Viimeisin yhteisön perussäännös on neuvoston asetus (ETY) N:o 3950/92. Agenda 2000 -uudistuksen yhteydessä maitokiintiöjärjestelmää päätettiin jatkaa vuoteen 2008. Samalla sovittiin, että maitokiintiöjärjestelmää tarkastellaan uudelleen vuonna 2003, mahdollisesti jo vuonna 2002. Tämä tarkastelu voi mahdollisesti johtaa kiintiöjärjestelmän lakkauttamiseen vuoden 2006 jälkeen. Siinä tapauksessa, että sovitaan yhteisön kiintiöjärjestelmän lakkauttamisesta, tulee ratkaistavaksi myös kiintiöihin pääomittuneiden varallisuus- ja vakuusarvojen korvaaminen maidontuottajille. Valiokunta onkin eri yhteyksissä (muun muassa lausunnossaan valtioneuvoston selvityksestä Agenda 2000:een liittyvien maatalousneuvotteluiden ajankohtaisesta tilanteesta MmVL 4/1999 vp — E 81/1998 vp) kiinnittänyt huomiota siihen vakavaan uhkaan, joka aiheutuu maamme maidontuotannolle siitä, että yhteisön maitotuotealan kiintiöjärjestelmän jatkumisesta vuoden 2006 jälkeen on epävarmuutta. Viime vuosina alan tuotantorakenteen parantamiseksi suoritettut investoinnit (muun muassa karjasuojat) ovat edellyttäneet riittävien tilakohtaisten tuotantokiintiöiden hankkimista. Näiden investointien vaikutukset kohdistuvat pitkälle ajanjaksolle vielä vuoden 2006 jälkeenkin, mikä on myös edellytyksenä investointien kannattavuudelle. Kiintiöjärjestelmän purkamisella olisi-kin erittäin laajakantoiset yleiset vaikutukset maamme maataloustuotantoon, mutta ennen kaikkea se romahduttaisi maamme maidontuottajien taloudellisen aseman ja heidän tuotantovarallisuutensa arvon.

Viitaten edellä esitettyyn kokonaisuudessaan valiokunta pitää tärkeänä, että maitokiintiölaki pidetään voimassa. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen hylkäämistä. Samalla valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että lain säännökset ovat eräiltä osin vanhentuneet ja ne on syytä saattaa ajantasalle. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että hallitus antaa pikaisesti tätä tarkoittavan esityksen eduskunnalle.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Timo Kalli /kesk	Jari Koskinen /kok
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Lauri Kähkönen /sd
jäs.	Hannu Aho /kesk	Esa Lahtela /sd
	Pertti Hemmilä /kok	Pertti Mäki-Hakola /kok
	Matti Kangas /vas	Olli Nepponen /kok
	Tapio Karjalainen /sd	Erkki Pulliainen /vihr
	Marja-Leena Kemppainen /kd	vjäs. Pekka Vilkuna /kesk.
	Katri Komi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.